

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

Adresa nr. 3/9211/2025 din data de 11.09.2025

Biroul permanent al Senatului

Bp. 229, 11.09.2025

Domnului Mario Ovidiu Oprea,
Secretar general al Senatului României

Stimate domnule secretar general,

Ca urmare a adresei dumneavoastră nr. XXXV 3662 din 16.06.2025, prin care ați transmis Consiliului Superior al Magistraturii *Propunerea legislativă privind pierderea dreptului de a beneficia de pensie specială a persoanelor condamnate pentru fapte de corupție (b229/11.06.2025)* în vederea avizării, vă comunicăm că aceasta a fost analizată în ședința din data de 4 septembrie 2025 a Comisiei nr. 1 – reunită ”Legislație și cooperare interinstituțională”.

Potrivit celor reținute de comisia de specialitate a Consiliului, o reglementare similară există încă din anul 2014 în ceea ce privește magistrații, magistrații-asistenți și personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, fiind introdusă prin Legea nr. 118/2014 pentru completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor (publicată în Monitorul Oficial nr. 549 din 24 iulie 2014), prin care a fost introdus un nou articol în această lege, respectiv articolul 83².

Prin Legea nr. 242/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, printre altele, lista infracțiunilor enumerate în art. 83² a fost completată cu infracțiunile cuprinse în titlul IV din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare, respectiv „Infracțiuni contra înfăptuirii justiției”.

Dispozițiile art. 83² din Legea nr. 303/2004 (în prezent abrogată) au fost preluate în conținutul Legii nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor, la art. 214. Reglementarea specială cuprinsă în art. 214 din Legea nr. 303/2022 este mult mai drastică decât cea din prezenta propunere legislativă, întrucât prevede pierderea pensiei de serviciu de către judecători, procurori, magistrați-asistenți și personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor nu numai în caz de condamnare, ci și în caz de amânare a aplicării pedepsei.

Mai mult, în caz de condamnare/amânare a aplicării pedepsei, judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți și personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor pierd beneficiul pensiei de serviciu de la momentul punerii în mișcare a acțiunii penale pentru una

Tel: (+40)21-311.69.02
Fax: (+40)21-311.69.01

Website: www.csm1909.ro
Email: secretar_general@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

dintre infracțiunile prevăzute la alin. (1) al art. 214 din lege, iar nu de la momentul rămânerii definitive a hotărârii de condamnare, precum în prezenta propunere legislativă.

În ceea ce privește conținutul concret al propunerii legislative, comisia a formulat o serie de propuneri și observații punctuale, după cum urmează:

1. În concepția propunerii legislative, pierderea beneficiului „pensiei speciale” intervine de la data condamnării definitive pentru săvârșirea infracțiunii/infracțiunilor de la art. 6 lit. c), spre deosebire de soluția consacrată legislativ în art. 214 alin. (2) din Legea nr. 303/2022, care prevede suspendarea soluționării cererii de acordare a pensiei de serviciu sau, după caz, suspendarea plății pensiei de serviciu încă de la momentul punerii în mișcare a acțiunii penale pentru una dintre infracțiunile prevăzute la alin. (1) al art. 214 din lege. În această perioadă, persoana față de care s-a pus în mișcare acțiunea penală beneficiază, în condițiile legii, de pensie din sistemul public. Dacă se dispune clasarea, renunțarea la urmărirea penală, achitarea, încetarea procesului penal sau renunțarea la aplicarea pedepsei față de judecător/procuror/magistrat-asistent/personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, acesta este repus în situația anterioară și i se plătește pensia de serviciu de care a fost lipsit ca urmare a punerii în mișcare a acțiunii penale sau, după caz, diferența dintre aceasta și pensia din sistemul public încasată după punerea în mișcare a acțiunii penale. Dacă însă hotărârea de condamnare/amânare a aplicării pedepsei rămâne definitivă, judecătorul/procurorul/magistratul-asistent/personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor este lipsit de pensia de serviciu de la momentul punerii în mișcare a acțiunii penale împotriva sa.

În ipoteza adoptării prezentei propuneri legislative, art. 214 din Legea nr. 303/2022 se va aplica în continuare în privința judecătorilor, procurorilor, magistraților-asistenți și personalului de specialitate juridică asimilat acestora.

Astfel, dintre toți beneficiarii „pensiei speciale”, doar judecătorilor, procurorilor, magistraților-asistenți și personalului de specialitate juridică asimilat acestora urmează a le fi suspendată soluționarea cererii de acordare a pensiei de serviciu sau, după caz, plata pensiei de serviciu încă de la momentul punerii în mișcare a acțiunii penale, moment din care nu vor mai beneficia de pensie de serviciu până la soluționarea cauzei penale.

În acest context, este necesar ca legiuitorul să reglementeze unitar, atât în prezenta propunere legislativă, cât și în Legea nr. 303/2022, momentul de la care se pierde beneficiul pensiei de serviciu, pentru a evita instituirea unui tratament juridic diferit pentru situații care, în raport de scopul urmărit (cel al combaterii corupției), nu sunt diferite.

2. Din modul de redactare a art. 2, art. 4, art. 7 reiese că se propune pierderea „pensiei speciale” de către persoanele condamnate definitiv pentru săvârșirea infracțiunilor de la art. 6 lit.

c), chiar dacă acestea sunt săvârșite după eliberarea din funcție. Or, beneficiul pensiei de serviciu este în strânsă legătură cu exercitarea, pe o perioadă de timp prevăzută de lege, a atribuțiilor de serviciu și *„se acordă unor categorii socioprofesionale supuse unui statut special, respectiv persoanelor care în virtutea profesiei, meseriei, ocupației sau calificării își formează o carieră profesională în acel domeniu de activitate și sunt nevoite să se supună unor exigențe inerente carierei profesionale asumate atât pe plan profesional, cât și personal”* (Decizia Curții Constituționale nr. 900 din 15 decembrie 2020 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal).

Întrucât beneficiul pensiei de serviciu este în strânsă legătură cu inconvenientele care au decurs din activitatea desfășurată de persoanele beneficiare, nu se justifică stabilirea unor consecințe legislative, precum pierderea dreptului la pensia de serviciu, fără nicio legătură cu activitatea desfășurată de acestea.

3. Definiția dată sintagmei „infracțiuni de corupție” în cuprinsul art. 6 lit. c) al propunerii legislative nu respectă condițiile legii cu privire la claritate, precizie și previzibilitate. Norma analizată prevede că prin „infracțiuni de corupție” se înțelege *„infracțiunile incriminate la art. 289-309 din Codul Penal, precum și orice alte infracțiuni de corupție sau asimilate infracțiunilor de corupție, incriminate prin legi speciale, cum ar fi, dar fără a ne limita doar la acestea, Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, Convenția penală privind corupția - ratificată prin Legea nr. 27/2002, Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției - ratificată prin Legea nr. 365/2004.”*

Definiția dată „infracțiunilor de corupție” cuprinde o enumerare exemplificativă a legilor speciale care ar incrimina infracțiunile de corupție sau asimilate infracțiunilor de corupție, așa cum rezultă din formularea „(...) cum ar fi, dar fără a ne limita doar la acestea (...)”. O astfel de reglementare ar genera o stare de incertitudine cu privire la infracțiunile care ar fi vizate de prezentul demers legislativ, altele decât cele enumerate în mod concret în cuprinsul definiției de la art. 6 lit. c). În aceste condiții, urmează a se analiza dacă o enumerare limitativă/exhaustivă nu ar corespunde mai bine cerinței impuse de art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală, în componenta sa privind claritatea, precizia și previzibilitatea legii.

Totodată, infracțiunile incriminate la art. 289-309 din Codul penal menționate în definiția dată la art. 6 lit. c) infracțiunilor de corupție nu sunt doar astfel de infracțiuni, ci și infracțiuni de serviciu, o categorie de infracțiuni diferită de infracțiunile de corupție. Astfel, Titlul V din partea specială a Codului penal, cu denumirea „Infracțiuni de corupție și de serviciu” este structurat în două capitole - Capitolul I reglementează „Infracțiuni de corupție” (art. 289-294) în timp ce Capitolul II reglementează „Infracțiuni de serviciu” (art. 295-309).

Se remarcă totodată o formulare deficitară în cuprinsul art. 6 lit. c), în sensul că prin infracțiuni de corupție se înțelege *„infracțiunile incriminate prin legi speciale, cum ar fi, dar fără a ne limita doar la acestea (...) Convenția penală privind corupția - ratificată prin Legea nr. 27/2002, Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției - ratificată prin Legea nr. 365/2004”*. Semnatarii Convenției penale privind corupția, printre care și România, au recunoscut importanța combaterii corupției și au convenit să adopte măsuri pentru a o combate la nivel penal. *Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției (Convenția de la Merida)* are ca scop, printre altele, promovarea și întărirea măsurilor de prevenire și combatere a corupției, prin reglementarea, de către statele membre, a unor infracțiuni care să acopere o gamă largă de fapte de corupție. Niciuna dintre cele două convenții menționate nu incriminează, *per se*, infracțiuni de corupție, acestea fiind reglementate în Codul penal și în legislația specială.

4. Referitor la modalitatea în care se propune reglementarea aplicării în timp a dispozițiilor legale (art. 11), sunt relevante aspectele reținute de Curtea Constituțională și de Înalta Curte de Casație și Justiție cu privire la aplicarea în timp a dispozițiilor art. 83² din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor. Considerentele instanței de control constituțional și ale instanței supreme se aplică *mutatis mutandis* și în privința prezentei propuneri legislative, care reglementează într-o modalitate similară pierderea „pensiei speciale” de către beneficiarii care săvârșesc *infracțiuni de corupție*.

În acest sens, potrivit art. II din Legea nr. 118/2014 pentru completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, prevederile art. 83² urmau a se aplica de la data intrării în vigoare a legii.

Modalitatea de aplicare în timp a dispozițiilor art. 83² din Legea nr. 303/2004 a fost analizată în Decizia Curții Constituționale nr. 660/2019 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 82 alin. (5) ultima teză și ale art. 83² alin. (1) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, principiile statuate de instanța de control constituțional fiind ulterior reluate în Decizia nr. 733 din 21 noiembrie 2019, Decizia nr. 393 din 18 iunie 2020 și Decizia nr. 676 din 21 octombrie 2021, toate referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 83² alin. (1) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor.

Astfel, potrivit deciziei nr. 660/2019 care vizează aplicarea în timp a dispozițiilor art. 83² din Legea nr. 303/2004, *„53. Faptele pentru care autorii excepției de neconstituționalitate au fost condamnați au fost săvârșite anterior datei de 27 iulie 2014 (data intrării în vigoare a Legii nr. 118/2014), înainte de eliberarea lor din funcție, deci în exercitarea atribuțiilor de serviciu. Problema supusă controlului vizează, în primul rând, modul de interpretare și aplicare a legii,*

atribut care, prin excelență, ține de resortul instanțelor de drept comun, întrucât existența ori inexistența unui caz de împiedicare a nașterii dreptului la pensia de serviciu sau de pierdere a acestui drept se întemeiază, de la data intrării în vigoare a dispozițiilor art. 83² din Legea nr. 303/2004, pe criterii care pot fi cu ușurință identificate de autoritățile competente. Cu toate acestea, ținând seama, pe de o parte, de faptul că principiul neretroactivității legii civile, deși este indisolubil legat de procesul de interpretare și de aplicare a legii, are consacrare constituțională expresă, astfel că reprezintă un reper concret în controlul de constituționalitate, precum și, pe de altă parte, de faptul că modul de redactare a normei este susceptibil de mai multe interpretări, Curtea urmează să analizeze, din perspectiva conflictului de legi în timp, posibilele neajunsuri care sunt de natură a afecta principiul constituțional al aplicării pentru viitor a legii civile. De altfel, instanța de contencios constituțional a statuat în jurisprudența sa că va interveni "atunci când cel chemat să spună dreptul este încătușat de lege prin imposibilitatea de a respecta o normă constituțională" (a se vedea Decizia nr. 148 din 18 martie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 270 din 11 aprilie 2014).

54. Este fără îndoială că, de la data intrării în vigoare, norma referitoare la împiedicarea nașterii dreptului la pensia de serviciu sau la pierderea acestui drept se aplică tuturor situațiilor juridice născute sub imperiul ei. Altfel spus, împrejurarea că unui judecător sau procuror care primește o condamnare, în condițiile legii, pentru o infracțiune săvârșită după intrarea în vigoare a dispozițiilor art. 83² din Legea nr. 303/2004, criticate în prezenta cauză, îi încetează calitatea profesională și, implicit, nu beneficiază de pensie de serviciu nu este de natură a afecta vreun drept fundamental al persoanei în cauză, întrucât simpla expectativă/vocație pe care acesta o are trebuie să se supună regulilor noi instituite, reguli care îi sunt deplin cunoscute la data săvârșirii faptei.

55. Alta este situația în care judecătorul sau procurorul este sancționat penal pentru o faptă comisă anterior apariției normei criticate. Deși legea nouă poate dispune cu privire la consecințe și efecte nerealizate susceptibile de executare continuă/sucesivă, ea nu va putea reglementa cu privire la fapte care, înainte de intrarea ei în vigoare, au dat naștere sau, după caz, au modificat sau au stins o situație juridică ori cu privire la efecte pe care acea situație juridică le-a produs înainte de aceeași dată. Prin urmare, abaterea de la norma penală săvârșită în perioada anterioară intrării în vigoare a normei instituite de art. 83² din Legea nr. 303/2004 (27 iulie 2014) reprezintă, sub aspectul conflictului de legi civile în timp, *facta praeterita*, realizată înainte de intrarea în vigoare a legii noi și pentru care, dacă i s-ar aplica legea ulterioară, ar însemna ca acesteia din urmă să i se atribuie efect retroactiv. Așadar, din perspectiva legii civile, constituie un fapt complet realizat care nu poate produce alte consecințe juridice în afara celor expres prevăzute de normele în vigoare la acea dată. În absența unor astfel de norme, reglementarea ulterioară a

unor efecte cu conținut prohibitiv capătă semnificația încălcării principiului neretroactivității legii civile, conduita legiutorului înfrângând și cerința previzibilității normei juridice (a se vedea în acest sens Decizia nr. 436 din 8 iulie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 523 din 14 iulie 2014, sau Decizia nr. 680 din 17 noiembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 2 din 3 ianuarie 2017).

56. În concluzie, dacă legea creează o situație juridică nouă, ea nu are voie să prevadă că noua situație s-a născut din fapte anterioare intrării sale în vigoare. Cu alte cuvinte, săvârșirea unor fapte penale nu poate produce decât acele efecte juridice prevăzute de legea în vigoare la data comiterii lor (în cazul de față, dacă fapta a fost comisă anterior datei de 27 iulie 2014, condamnarea poate constitui temei pentru eliberarea din funcția de judecător sau de procuror, iar nu și temei pentru pierderea pensiei de serviciu).

57. Așa fiind, Curtea reține că textul de lege criticat este în acord cu principiul neretroactivității legii civile dacă sancțiunea de drept civil este aplicabilă exclusiv raporturilor juridice născute ulterior intrării în vigoare a acesteia. Rezultă, așadar, că, sub aspect material, temeiul juridic al pierderii beneficiului dreptului la pensia de serviciu îl va constitui întotdeauna reglementarea legală în vigoare la data nașterii raportului juridic, respectiv data săvârșirii faptei penale, schimbarea ulterioară a condițiilor legale sau a condițiilor de acordare a pensiei de serviciu neavând nicio influență/întrădire asupra existenței acesteia. Prin urmare, revine instanțelor judecătorești în fața cărora au fost deduse controlului actele administrative prin care s-au dispus efectele în plan civil ale unei hotărâri judecătorești de condamnare penală să verifice temeinicia și legalitatea acestora prin raportare la legea civilă aplicabilă sub aspect material.

58. În concluzie, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 83² din Legea nr. 303/2004 raportată la art. 15 alin. (2) din Constituție este neîntemeiată, dispozițiile criticate având o incidență limitată la câmpul lor temporal de acțiune, cu respectarea principiului neretroactivității legii civile.”

Mai mult, prin Decizia nr. 43/2016 Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a stabilit următoarele:

„În interpretarea și aplicarea art. 83² din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, astfel cum a fost introdus prin Legea nr. 118/2014 pentru completarea Legii nr. 303/2004, dispoziția legală menționată nu se aplică în cazul condamnărilor pentru infracțiuni săvârșite anterior intrării sale în vigoare.”

Astfel, pentru respectarea principiului neretroactivității legii civile, în contextul jurisprudenței obligatorii a instanței de contencios constituțional și a instanței supreme, aplicarea în timp a prezentei propuneri legislative ar trebui limitată la infracțiuni săvârșite ulterior intrării în vigoare a legii.

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

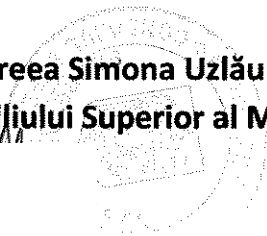
„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

5. În ceea ce privește ipoteza în care se pronunță o soluție de achitare ca urmare a unei căi extraordinare de atac, potrivit art. 12 alin. (3) din propunerea legislativă, recunoașterea dreptului de a beneficia de pensia specială ca urmare a rămânerii definitive a hotărârii de achitare se aplică numai pentru viitor.

Pentru înlăturarea tuturor consecințelor condamnării inițiale, comisia a apreciat că persoana achitată ulterior într-o cale extraordinară de atac ar trebui repusă în situația anterioară, prin plata diferenței dintre pensia de serviciu de care a fost lipsită în urma rămânerii definitive a primei hotărâri de condamnare și cea încasată în sistemul public.

Cu deosebită considerație,

Judecător Andreea Simona Uzlău
Secretarul general al Consiliului Superior al Magistraturii

Tel: (+40)21-311.69.02
Fax: (+40)21-311.69.01

Website: www.csm1909.ro
Email: secretar_general@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011